
Bečej, Novi Pazar i Sombor najtransparentniji u Srbiji

Transparentnost gradova i opština u Srbiji povećana je 2020. godine u odnosu na prethodnu, ali je i dalje nedovoljna, a najtransparentnije lokalne samouprave su Bečej, Novi Pazar i Sombor, rezultati su ovogodišnjeg istraživanja Lokalnog indeksa transparentnosti (LTI 2020) kojim od 2015. sprovodi Transparentnost Srbija, sada uz podršku USAID-a.

Prosečan rezultat LTI 2020 je 46, što je za 6 poena više u odnosu na 2019, ali i dalje je veoma nizak. Opština Bečej ima skor 83 od mogućih 100. Činjenica da je ova opština udvostručila svoj prošlogodišnji rezultat pokazuje da kada postoji volja transparentnost može da se unapredi veoma brzo. Na vrhu liste su takođe Novi Pazar (82) i Sombor 80, kod kojih je primetna posvećenost povećanju javnosti rada u dužem nizu godina. Odličan rezultat beleže Kanjiža, koja je četvrta sa 77, Leskovac sa 75 poena i Vranje na šestom mestu, sa 73.

Najniže rangirane opštine su Bela Crkva (18), Svilajnac i Koceljeva (po 22 svaka), a Jagodina je, sa 21 poenom, zadržala neslavnu poziciju među nalošije ocenjenim gradovima.

Indeks transparentnosti lokalne samouprave LTI 2020 predstavlja istraživanje, ocenjivanje i rangiranje 145 jedinica lokalne samouprave (JLS) i 25 gradskih opština u Srbiji, koje sprovodi Transparentnost Srbija. Opštine i gradovi su rangirani na osnovu kriterijuma transparentnosti, određenih putem 95 indikatorskih pitanja. Među gradskim opštinama, koje se zbog specifičnih nadležnosti ne mogu u potpunosti porediti sa ostalim opštinama, najbolji rezultat ima Surčin (53), koji beleži trend poboljšanja rezultata u tri uzastopna istraživanja.

Indikatori su podeljeni u osam kategorija – skupština i veće, budžet, JLS i građani, slobodan pristup informacijama, javne nabavke, informator o radu, javna preduzeća i javne ustanove i javne rasprave. Ove godine je, kao i prethodne, najbolji prosečni rezultat ostvaren u kategoriji javne nabavke – 95,7 odsto, a najlošiji u oblastima informatori o radu, skupština i veće i javna preduzeća i javne ustanove (sve tri oko 34%). Informatori o radu se izdvajaju i zbog toga što je to jedina kategorija u kojoj je zabeležen pad zbirne ocene u odnosu na LTI 2019.

Transparentnost je veća u onim oblastima za koje zakon eksplicitno propisuje obavezu objavljivanja informacija i sankcije za njeno kršenje. Ni to, međutim, ne važi uvek - iako Zakon o javnim preduzećima propisuje obavezu i novčane kazne za neobjavljivanje podataka na sajtu, veliki broj lokalnih JP i dalje nema čak ni svoje sajtove.

Poređenje LTI 2020 i LTI 2019 navodi na zaključak da i samo sprovođenje i objavljivanje LTI rangiranja uticalo na brojne opštine da objave više informacija. Pored toga, i očekivanje lokalnih izbora je možda podstaklo donosiocima političkih odluka da usvoje reforme koje vode većoj transparentnosti, budući da je to bitno jednom delu građana.

Važno je napomenuti da loši rezultati u nekim kategorijama ne moraju nužno značiti i da je korupcija raširena u tim oblastima. Slično tome, dobri rezultati (npr. u vezi sa

javnim nabavkama) nikako ne garantuju da nema korupcije. Transparentnost je samo jedno od sredstava za odvratanje od korupcije ili za njeno lakše otkrivanje.

U poređenju sa prošlogodišnjim istraživanjem, 108 opština i gradova ostvarilo je bolje rezultate, 28 lošije, dok je devet ostalo na istom skor. Najviše su nazadovali Požarevac (-18), Veliko Gradište (-17), Paraćin (-16) i Kraljevo i Malo Crniće (-10).

Neke od ovih JLS su bile među najbolje rangiranim prethodnih godina, te je očigledno da potrebni značajni i kontinuirani napori za održavanje i poboljšanje transparentnosti čak i među najboljim akterima.

Grad Beograd je ove godine napredovao za tri poena, ali se i dalje nalazi blizu začelja rang liste, na 129. mestu sa skorom 33. Novi Sad i Kragujevac su povećali skor za 13 i ove godine imaju ukupno 56, odnosno 55 poena, dok je Niš poboljšao rezultat za 12 poena i sada ih ima ukupno 46.

Većina negativnih nalaza, identifikovanih u LTI 2019, i dalje traje: neredovno ažuriranje informatora o radu ili neobjavljivanje svih obaveznih podataka; nedostatak informacija o postupku donošenja odluka; i odsustvo informacija o korišćenju nekretnina i druge opštinske imovine.

Transparentnost Srbija je istraživanje obavila pregledanjem zvaničnih internet prezentacija gradova, opština i gradskih opština, kao i direktnim uvidom, odnosno posetom svim uslužnim centrima i prostorijama lokalne uprave. Treća grupa izvora su bili odgovori iz samih JLS po zahtevima (poslato je 510 zahteva) za pristup informacijama od javnog značaja. Četvrta grupu izvora su podaci pribavljeni od drugih relevantnih organa (Poverenik za informacije od javnog značaja, Agencija za borbu protiv korupcije).

Konačni rezultat predstavlja status transparentnosti koji je procenjen u trenutku kada je okončana dvokružna verifikacija rezultata (april 2020). Stvarna transparentnost JLS, tj. na njihovim internet sajtovima i u njihovim prostorijama, u ovom trenutku ili narednim mesecima, može se razlikovati od statusa u trenutku zaključenja ovog izveštaja.

Cela analiza i prateće tabele, kao i interaktivna mapa sa nalazima, pojedinačnim rezultatima i svim pojedinačnim indikatorima možete naći na sajtu TS: <https://transparentnost.org.rs/index.php/sr/istraivanja-o-korupciji/lti>

Transparentnost Srbija

Beograd, 29. Maj 2020.